

POSTANOWIENIE

Dnia 12 września 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z odwołania K. P.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.
o prawo do emerytury,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu
12 września 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 22 czerwca 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od odwołującego się na rzecz organu rentowego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 22 czerwca 2017 r. oddalił apelację ubezpieczonego od wyroku z dnia 16 maja 2016 r., którym Sąd Okręgowy w S. oddalił odwołanie od decyzji z dnia 16 lutego 2016 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S., odmawiającej K. P. prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawca zarzucił naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie a) art. 217 § 1-3 k.p.c. w zw. z art. 236 k.p.c., co mogło mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia, a polegało na zbyciu milczeniem przez Sąd Apelacyjny w [...] wniosków dowodowych zawartych w

apelacji, podczas gdy Sąd powinien ustosunkować się do złożonego przez stronę wniosku dowodowego; b) art. 278 § 1 k.p.c., co mogło mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia, a polegało na pobieżnym rozpoznaniu przez odwoławczy Sąd zarzutów apelacyjnych, co doprowadziło Sąd do wniosku, że Sąd I instancji w sposób właściwy dokonał ustaleń faktycznych.

Skarżący podniósł ponadto zarzut naruszenia prawa materialnego, a to:

a) art. 32 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z wykazem A Działu XIV poz. 16 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze polegające na ich niezastosowaniu w sytuacji, w której charakter pracy wnioskodawcy odpowiadał pracy wykonywanej w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych, co pozwala uznać, że jego praca była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych, a to zaś uzasadnia przyznanie wcześniejszej emerytury w trybie norm art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;

b) art. 32 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z wykazem A Działu XIV poz. 18 i poz. 14 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze polegające na ich niezastosowaniu, w sytuacji gdy sporadyczne prace wykonywane przez wnioskodawcę poza kanałem remontowym (abstrahując od faktu, że były one częścią procesu technologicznego rozpoczętego w kanale) samoistnie spełniały warunki pracy w warunkach szczególnych.

Mając powyższe na uwadze, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...] oraz o obciążenie pozwanego kosztami postępowania odwoławczego powoda, w tym kosztami zastępstwa adwokackiego powoda.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wnioskodawca uzasadnił po pierwsze, występowaniem istotnego zagadnienia prawnego w postaci konieczności ostatecznego ustalenia tego, jak należy interpretować zawarte wykazie A dział XIV poz. 16 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku

emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pojęcie „prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych” w kontekście ewentualnych sporadycznych prac wykonywanych przez mechanika poza kanałem remontowym, acz związanych w procesie technologicznym z naprawą rozpoczętą w kanale; po drugie, potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a mianowicie zawartego w wykazie A dział XIV poz. 16 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zwrotu „prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych”, który oprócz problemów interpretacyjnych budzi również problemy w zakresie spójności orzecniczej, gdzie obok na przykład liberalnego wyroku Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 2009 r. (sygn. akt II UK 333/08), który wskazuje na to, że ocena prawna pracy w warunkach szczególnych nie powinna odbywać się ze stoperem w rękę czy wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 18 września 2015 r., który wskazuje na to, że dokonując oceny danego zatrudnienia w kontekście możliwości jego zakwalifikowania do pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych - § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - nie można dokonywać jej zbyt rygorystycznie, albowiem w żadnym procesie technologicznym nie jest możliwe wykonywanie zatrudnienia tzw. szczególnego przez 100% czasu pracy, funkcjonują w obrocie prawnym orzeczenia całkowicie przeciwstawne, jak chociażby zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w [...]; po trzecie, skarżący wskazał, że w świetle powyższych argumentów skarga jest oczywiście uzasadniona.

Organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od ubezpieczonego kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do

rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie i zawierać argumenty na poparcie tego twierdzenia.

W rozpoznawanej sprawie wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty, między innymi, na przesłankach wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., gdyż skarżący wskazał na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a także na potrzebę wykładni przepisów prawa.

Zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występujące w sprawie zagadnienie prawne wymaga sformułowania takiego zagadnienia oraz przedstawienia argumentów prawnych, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Natomiast powołanie się na przesłankę wynikającą z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga od skarżącego określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności występujących w orzecznictwie sądów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Nie istnieje przy tym możliwość stwierdzenia, że w sprawie występuje zagadnienie prawne lub zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii prawnej prezentowanej przez skarżącego i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02). Tego rodzaju sytuacja występuje zaś w sprawie niniejszej. Problem prawny przedstawiony przez skarżącego został bowiem rozstrzygnięty. W orzecznictwie konsekwentnie przyjmuje się, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska (np. mechanik samochodowy), tylko liczy się rodzaj powierzonej mu pracy. W szczególności pracownik nie świadczy pracy w

warunkach kwalifikowanych (stale i w pełnym wymiarze czasu), jeśli w ramach obowiązującego go wymiaru czasu pracy na zajmowanym stanowisku wykonuje naprawy urządzeń samochodowych, które zostały uprzednio zdemontowane w kanałach remontowych, a więc pracę poza tymi kanałami w miejscach, w których nie ma narażenia na bezpośrednie oddziaływanie czynników szkodliwych (uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r., II UK 306/07, OSNP 2009 nr 21-22, poz. 290). Jeżeli pracownik - w ramach czasu pracy obowiązującego go na danym stanowisku - świadczył pracę zarówno w kanale remontowym, jak i na zewnątrz stacji obsługi pojazdów, na „poziomie zero” i wewnątrz samochodów (w kabinie kierowcy), to praca w kanałach remontowych nie była mu powierzona stale i wyłącznie, niezależnie od tego, czy pracę w kanale wykonywał w wymiarze 6-7 godzin w ciągu 8-godzinnej dniówki roboczej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 281; LEX nr 528152 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 19 czerwca 2013 r., III AUa 1397/12, LEX nr 1362701). Jeśli w ramach warsztatu samochodowego pracownicy (mechanicy) wykonywali prace zarówno w kanałach remontowych, jak i poza nimi, przy czym, nie było w tym zakresie żadnego (formalnego lub nawet nieformalnego) podziału i każdy z mechaników wykonywał pracę taką, jaką aktualnie - stosownie do potrzeb pracodawcy - należało wykonać, to świadczona w ten sposób praca nie była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów emerytalno-rentowych (wyroki Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 25 kwietnia 2013 r., III AUa 1505/12, LEX nr 1314762 oraz Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 16 maja 2013 r., III AUa 1722/12, LEX nr 1327511). Należy więc przyjąć, że „praca w kanałach” jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze w zakładach remontowych taboru samochodowego i tramwajowego przedsiębiorstw komunikacyjnych i w dużych jednostkach naprawczych taboru transportowo-spedycyjnego, w halach naprawczych itp., gdzie występuje podział specjalistyczny prac między brygady remontowo-naprawcze (postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lutego 2014 r., III UK 129/13, LEX nr 1648664, wyroki Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 listopada 2012 r., III AUa 2001/12, LEX nr 1239924 oraz Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 8 października 2013 r., III AUa 163/13, LEX nr 1391858).

Skoro zaś wykładnia przepisów dotyczących sposobu uznawania za pracę w warunkach szczególnych czynności wykonywanych przez pracowników w kanałach remontowych jest powszechnie przyjęta w orzecznictwie i została uwzględniona przez Sąd drugiej instancji w kwestionowanym wyroku, to nie ma również żadnych podstaw do stwierdzenia, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, rozstrzygając o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 398²¹ w związku z art. 108 § 1 k.p.c.